

**Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»**

Богатирьов К. О.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ,
ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВО -СПОРТИВНОЇ
РОБОТИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ»**

**Для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
II року навчання спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура)»**

УДК: 37.091.12+049.3+364-78+1-87

*Рекомендовано до друку вченою радою Університету Ушинського
(протокол № 9 від 29.02.2024 р.)*

Рецензенти:

Подгорна В. В. – кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри фізичного виховання і спорту Національний університет «Одеська політехніка»;

Романенко С. С. – доктор економічних наук, доцент кафедри спортивних ігор і менеджменту фізичної культури «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського».

Богатирьов К. О.

Методичні рекомендації до проведення практичних занять, організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Організація та забезпечення військово -спортивної роботи у закладах загальної середньої освіти» [для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, спеціальності 014 «Середня освіта (Фізична культура)»]. Одеса: Університет Ушинського, 2024. 46 с.

Методичні рекомендації до проведення практичних занять, організації самостійної роботи з навчальної дисципліни ОК 32 «Організація та забезпечення військово - спортивної роботи у закладах загальної середньої освіти» містять плани проведення, зміст практичних занять та самостійної роботи студентів; питання для самоперевірки, тестові завдання, питання до заліку. Послідовність тем зумовлена логікою викладу матеріалу і покликана забезпечити комплексність теоретичних знань і практичних навичок студентів.

ЗМІСТ

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВО -СПОРТИВНОЇ РОБОТИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ»	4
РОЗДІЛ 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	6
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ.....	16
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬНІ ЗАСОБИ ПЕРЕВІРКИ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИЧНОЇ І САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	24
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	44

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВО -СПОРТИВНОЇ РОБОТИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ»

Актуальність Основне завдання навчально-виховного процесу з підготовки до захисту України – це формування в учнів морально-психологічної стійкості, зміцнення їхнього здоров'я, розвиток сили і витривалості, набуття прикладних умінь та навичок.

Досягти виконання цього завдання можна тільки створенням особливих умов через організацію військово-патріотичного виховання школярів та проведення навчально-польових зборів» з учнями навчальних закладів системи загальної середньої освіти, які пройшли курс предмета «Захист України».

Для підготовки майбутніх вчителів з предмета «Захист України» введено спеціальний курс «Військово-патріотичне виховання школярів та методика проведення навчально-польових зборів», який має за мету підготовка та володіння військово-педагогічними знаннями, уміннями та навичками, необхідними для успішного виконання обов'язків з організації, теорії і методики проведення уроків предмета «Захист України» з обов'язковим використанням форм, методів, принципів військово-патріотичного виховання в навчальних закладах системи загальної середньої освіти, організації і проведення навчально-польових зборів (занять) з учнями середніх навчальних закладів.

Мета навчальної дисципліни: формування в учнів морально-психологічної стійкості, зміцнення їхнього здоров'я, розвиток сили і витривалості, набуття прикладних умінь та навичок.

Для вивчення навчальної дисципліни «Організація та забезпечення військово -спортивної роботи у закладах загальної середньої освіти» студенти мають опанувати знання з таких навчальних дисциплін, як: «Історія України і

української культури», «Теорія і методика навчання спортивних ігор у закладах загальної середньої освіти».

Очікувані результати навчання: У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- основний зміст, принципи та методи військово-патріотичного виховання;
- наукові та ідейно-теоретичні основи військово-патріотичного виховання;
- обов'язки посадових осіб у навчальному закладі щодо військово-патріотичного виховання учнів;
- мету, завдання і напрямки військово-масової роботи, форми та методи військово-масової роботи;
- мету та основні завдання військово-патріотичного виховання учнівської молоді та навчально-польових зборів учнів старшої школи;
- особливості планування у навчальному закладі системи загальної середньої освіти;

уміти:

- використовувати отримані теоретичні знання на практиці;
- якісно застосовувати основні форми, методи та принципи військово-патріотичного виховання під час організації та проведення занять з предмета;
- ефективно застосовувати міжпредметні зв'язки з іншими предметами під час проведення уроків;
- ефективно використовувати об'єкти навчально-матеріальної бази навчального закладу під час організації та проведення навчально-польових зборів, технічні засоби навчання, навчальну зброю та боєприпаси, інженерне майно;

- вміло проводити практичні заняття з різних розділів програми «Захист України»;
- організовувати роботу спортивних гуртків і секцій з військово-патріотичного виховання молоді в навчальних закладах системи загальної середньої освіти;
- організовувати і проводити походи по місцях бойової та трудової слави народу України; - ефективно та якісно організовувати роботу на навчальних місцях згідно розділів програми «Захист України».

ОПАНОВУЮЧИ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗДОБУВАЧ ПОВИНЕН ДОТРИМУВАТИСЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ:

- сумлінно, вчасно й самостійно (крім випадків, які передбачають групову роботу) виконувати навчальні завдання, завдання проміжного та підсумкового контролю;
- бути присутнім на всіх навчальних заняттях, окрім випадків, викликаних поважними причинами;
- ефективно використовувати час на навчальних заняттях для досягнення навчальних цілей, не марнуючи його на зайві речі;
- сумлінно виконувати завдання з самостійної роботи, користуватися інформацією з надійно перевірених джерел, опрацьовувати запропоновані та додаткові літературні джерела та Інтернет-ресурси.

РОЗДІЛ 1.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		заочна	денна форма
1.	<i>Семінар.</i> Наукові та ідейно-теоретичні основи військово-патріотичного виховання. Сутність та зміст військового виховання в Україні.	1	4
2.	<i>Індивідуальне опитування.</i> . Планування військово-патріотичної і військово-масової роботи в навчальних закладах системи загальної середньої освіти	1	4
3.	<i>Дискусія.</i> Положення про походи, порядок їх організації і проведення по місцях бойової та трудової слави народу України і його збройних сил.	1	4
4.	<i>Семінар.</i> Методика підготовки і проведення вікторин, диспутів, оглядів-конкурсів з військово-патріотичної тематики.	1	4
5.	<i>Дискусія.</i> Значення кіно й театру у військово-патріотичному вихованні молоді.	1	4
6.	<i>Дискусія.</i> Основні положення і вимоги щодо організації військово-спортивної гри «Сокил» («Джура») у навчальному закладі системи загальної середньої освіти.	1	4
7.	<i>Тренінг.</i> Мета, завдання і зміст військово-спортивного свята у навчальних закладах системи загальної середньої освіти та особливості його проведення під час НПЗ.	2	4
	Всього годин	8	28

ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Форма організації на занятті	Обов'язкове практичнезавдання	Термін виконання
<i>Семінар.</i> Наукові та ідейно-теоретичні основи військово-патріотичного виховання. Сутність та зміст військового виховання в Україні.	<i>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:</i> Історія становлення військового виховання захисників України. Особливості військового виховання на сучасному етапі.	<i>Завдання.</i> Опишіть військово-патріотичне виховання молоді в навчальних закладах системи загальної середньої освіти Виокремити основний зміст та напрямки військово-патріотичної роботи у навчальному закладі (студенти працюють самостійно)	На практич. занятті
<i>Індивідуальне опитування.</i>	<i>Участь у колективному обговоренні з динамічним</i>	<i>Завдання</i> Описати зміст та	На практич.

Планування військово-патріотичної і військово-масової роботи в навчальних закладах системи загальної середньої освіти	<i>зворотнім зв'язком:</i> Загальні вимоги до планування військово-патріотичної і військово-масової роботи в навчальних закладах системи загальної середньої освіти .	методика розробки комплексного плану військово-патріотичної і військово-масової роботи. <i>(студенти працюють самостійно)</i> <i>Обговоріть отримані результати в групі.</i>	занятті
<i>Дискусія.</i> Положення про походи, порядок їх організації і проведення по місцях бойової та трудової слави народу України і його збройних сил.	<i>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:</i> Заходи безпеки в походах. Пошукова робота під час походів.	<i>Завдання</i> Розробити положення про походи. (студенти працюють в малих групах) <i>Обговоріть отримані результати в групі.</i>	На практ. занятті
<i>Семінар.</i> Методика підготовки і проведення вікторин, диспутів, оглядів-конкурсів з військово-патріотичної тематики.	<i>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:</i> Методика розробки лекцій, рефератів, доповідей та планів-конспектів з військово-патріотичної тематики. Вимоги до розробки рефератів, доповідей з військово-патріотичної тематики.	<i>Завдання</i> Методика рефератів, доповідей та планів-конспектів. Добір і вивчення літератури. <i>(студенти працюють в групах)</i>	На практ. занятті
<i>Дискусія.</i> Значення кіно й театру у військово-патріотичному вихованні молоді.	<i>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:</i> Добір фільмів та порядок їх застосування в ході вивчення предмета «Захист України».	<i>Завдання</i> Значення літератури та образотворчого мистецтва у військово-патріотичному вихованні. Роль музеїв бойової та трудової слави народу України у військово патріотичному вихованні учнів. <i>(студенти працюють в парах)</i>	На практ. занятті
<i>Дискусія.</i> Значення кіно й театру у військово-патріотичному вихованні молоді.	<i>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:</i> Добір фільмів та порядок їх застосування в ході вивчення предмета «Захист України».	<i>Завдання</i> Значення літератури та образотворчого мистецтва у військово-патріотичному вихованні. Роль музеїв бойової та трудової слави народу України у військово патріотичному вихованні учнів.	На практ. занятті

		<i>(студенти працюють в парах)</i>	
<i>Дискусія.</i> Основні положення і вимоги щодо організації військово-спортивної гри «Сокіл» («Джура») у навчальному закладі системи загальної середньої освіти.	<i>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:</i> Недоліки у військово-патріотичному вихованні та вимоги до їх усунення. Систематизація, узагальнення, пропаганда і впровадження досвіду роботи з військово-патріотичного виховання.	<i>Завдання:</i> Організація і методика проведення військово-спортивної гри «Сокіл» (змагання команд). <i>(студенти працюють в малих групах)</i> <i>Обговоріть отримані результати в групі.</i>	На практ. занятті
<i>Тренінг.</i> Мета, завдання і зміст військово-спортивного свята у навчальних закладах системи загальної середньої освіти та особливості його проведення під час НПЗ. <i>Контрольна робота.</i>	<i>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:</i> Розробка плану, методика проведення військово-спортивного свята. Підведення підсумків. Військово-спортивні ігри на місцевості.	<i>Завдання:</i> Роль і місце військово-спортивних ігор у військово-патріотичному вихованні молоді. <i>(студенти працюють в парах)</i> <i>Обговоріть отримані результати в групі.</i> <i>Контрольна робота.</i>	На практ. занятті

ПЛАНИ ТА ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття 1. *Методологічні основи військово-патріотичного виховання.*

Питання для обговорення

1. Наукові та ідейно-теоретичні основи військово-патріотичного виховання.
2. Військово-патріотичне виховання молоді в навчальних закладах системи загальної середньої освіти та під час проведення навчально-польових зборів.
3. Основний зміст, принципи та методи військово-патріотичного виховання.

Практичні завдання (робота в малих групах)

Завдання 1. Форми та методи військово-патріотичного виховання учнів на заняттях та в позаурочний час.

Завдання 2. Місце та обов'язки директора, вчителя предмета «Захист України», класного керівника та вчителів школи, громадських організацій, ТСОУ та сім'ї у військово-патріотичному вихованні учнів.

Практичне заняття 2. Організація і проведення військово-масової та військово-спортивної роботи в навчальних закладах системи загальної середньої освіти.

Питання для обговорення

1. Мета, завдання і напрямки військово-масової роботи.
2. Форми та методи військово-масової роботи. Планування військово-патріотичної і військово-масової роботи в навчальних закладах системи загальної середньої освіти та під час проведення навчально-польових зборів.
3. Загальні вимоги до планування військово-патріотичної і військово-масової роботи в навчальних закладах системи загальної середньої освіти та під час проведення навчально-польових зборів.

Практичні завдання

Завдання 1. Охарактеризуйте зміст та методика розробки комплексного плану військово-патріотичної і військово-масової роботи. Військово-патріотичне виховання учнів на бойових і трудових традиціях народу України і його збройних сил.

Завдання 2. Розробіть форми і методи виховання учнів на бойових і трудових традиціях українського народу, його духовній спадщині, культурі, національних традиціях, символах, звичаях, віруваннях та побуті.

Практичне заняття 3. Організація і проведення походів по місцях бойової та трудової слави народу України.

Питання для обговорення

1. Мета походів, їх значення у вихованні учнів. Заходи безпеки в походах.
2. Положення про походи, порядок їх організації і проведення по місцях бойової та трудової слави народу України і його збройних сил.
3. Пошукова робота під час походів. Використання зібраного матеріалу у військово-патріотичному вихованні.

Практичні завдання

Завдання 1. Організація і методика проведення теоретичних конференцій з військово-патріотичної тематики. Мета і завдання теоретичних конференцій, порядок їх підготовки і проведення.

Завдання 2. Підготовка і проведення теоретичних конференцій.

Завдання 3. Організація та методика проведення тематичних вечорів і ранків, уроків мужності і пам'яті, зустрічей з ветеранами війни і праці, військовослужбовцями збройних сил України, учасниками АТО.

Практичне заняття 4. Організація та методика проведення вікторин, диспутів, оглядів конкурсів з військово-патріотичної тематики.

Питання для обговорення

1. Завдання і значення вікторин, диспутів, оглядів-конкурсів у військово-патріотичному вихованні молоді.
2. Методика підготовки і проведення вікторин, диспутів, оглядів-конкурсів з військово-патріотичної тематики.
3. Методика розробки лекцій, рефератів, доповідей та планів-конспектів з військово-патріотичної тематики.

Практичні завдання (робота в малих групах)

Завдання 1. Вимоги до розробки лекцій, рефератів, доповідей з військово-патріотичної тематики.

Завдання 2. Методика написання лекцій, рефератів, доповідей та планів-конспектів. Добір і вивчення літератури.

Практичне заняття 5. Застосування художньої літератури, кіно, театру, образотворчого мистецтва у військово-патріотичному вихованні.

Питання для обговорення

1. Значення кіно й театру у військово-патріотичному вихованні молоді.
2. Добір фільмів та порядок їх застосування в ході вивчення предмета «Захист України».
3. Значення літератури та образотворчого мистецтва у військово-патріотичному вихованні.

Практичні завдання

Завдання 1. Роль музеїв бойової та трудової слави народу України у військово-патріотичному вихованні учнів. Значення музеїв, кімнат бойової та трудової слави у військово-патріотичному вихованні молоді.

Завдання 2. Форми використання матеріалів музею у військово-патріотичному вихованні молоді. Робота Ради музею з військово-патріотичного виховання.

Практичне заняття 6. *Військово-патріотичне виховання учнів у навчальному процесі.*

Питання для обговорення

- 1 Функції навчального процесу у формуванні в учнів готовності до захисту України.
- 2 Система роботи вчителя з військово-патріотичного виховання учнів у ході навчального процесу. Умови підвищення ефективності військово-патріотичного виховання.
- 3 Недоліки у військово-патріотичному вихованні та вимоги до їх усунення. Систематизація, узагальнення, пропаганда і впровадження досвіду роботи з військово-патріотичного виховання.

Практичні завдання (робота в малих групах)

Завдання 1. Основні положення і вимоги щодо організації військово-спортивної гри «Сокіл» («Джура») у навчальному закладі системи загальної

середньої освіти. Організація і методика проведення військово-спортивної гри «Сокіл» (змагання команд).

Практичне заняття 7. Організація і проведення військово-спортивного свята у навчальних закладах системи загальної середньої освіти.

Питання для обговорення

1. Мета, завдання і зміст військово-спортивного свята у навчальних закладах системи загальної середньої освіти та особливості його проведення під час НПЗ.
2. Військово-спортивні ігри на місцевості. Роль і місце військово-спортивних ігор у військово-патріотичному вихованні молоді.
3. Методика проведення військово-спортивних ігор на місцевості.

Види військово-спортивних ігор

Практичні завдання

Завдання 1. Підготовка команд учасниць. Розробка плану, методика проведення військово-спортивного свята. Підведення підсумків.

РОЗДІЛ 2.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ**

РОЗПОДІЛ ГОДИН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Форма контролю
		Денна форма		
1.	Форми та методи військово-патріотичного виховання учнів на заняттях та в позаурочний час. Місце та обов'язки директора, вчителя предмета «Захист України», класного керівника	10	13	Індивідуальна, групова співбесіда

	та вчителів школи, громадських організацій, ТСОУ та сім'ї у військово-патріотичному вихованні учнів.			усне опитування, перевірка практичних завдань
2.	Військово-патріотичне виховання учнів на бойових і трудових традиціях народу України і його збройних сил. Застосування традицій українського народу у справі виховання учнівської молоді. Форми і методи виховання учнів на бойових і трудових традиціях українського народу, його духовній спадщині, культурі, національних традиціях, символах, звичаях, віруваннях та побуті.	10	14	
3.	Організація та методика проведення тематичних вечорів і ранків, уроків мужності і пам'яті, зустрічей з ветеранами війни і праці, військовослужбовцями збройних сил України, учасниками АТО. Організації проведення тематичних вечорів, уроків мужності і зустрічей.	10	14	
4.	Вимоги до розробки лекцій, рефератів, доповідей з військово-патріотичної тематики. Методика написання лекцій, рефератів, доповідей та планів-конспектів. Добір і вивчення літератури.	10	15	
5.	Створення музеїв і кімнат (кутків) бойової та трудової слави у навчальних закладах, і організація їх роботи. Форми використання матеріалів музею у військово-патріотичному вихованні молоді. Робота Ради музею з військово-патріотичного виховання.	10	14	
6.	Систематизація, узагальнення, пропаганда і впровадження досвіду роботи з військово-патріотичного виховання. Організація та проведення військово-спортивних ігор у навчально-виховному закладі.	10	15	
7.	Військово-спортивні ігри на місцевості Роль і місце військово-спортивних ігор у військово-патріотичному вихованні молоді. Методика проведення військово-спортивних ігор на місцевості. Види військово-спортивних ігор	10	13	
	ВСЬОГО ГОДИН:	70	98	

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗА ЗМІСТОВИМИ МОДУЛЯМИ

Змістовний модуль 1 Військово – патріотичне виховання школярів

Тема 1. Методологічні основи військово-патріотичного виховання.

Наукові та ідейно-теоретичні основи військово-патріотичного виховання. Основний зміст, принципи та методи військово-патріотичного виховання. Сутність та зміст військового виховання в Україні. Історія становлення військового виховання захисників України. Особливості військового виховання на сучасному етапі. Військово-патріотичне виховання молоді в навчальних закладах системи загальної середньої освіти та під час проведення навчально-польових зборів. Основний зміст та напрямки військово-патріотичної роботи у навчальному закладі та під час проведення навчально-польових зборів. Форми та методи військово-патріотичного виховання учнів на заняттях та в позаурочний час. Місце та обов'язки директора, вчителя предмета «Захист України», класного керівника та вчителів школи, громадських організацій, ТСОУ та сім'ї у військово-патріотичному вихованні учнів.

Тема 2. Організація і проведення військово-масової та військово-спортивної роботи в навчальних закладах системи загальної середньої освіти. Мета, завдання і напрямки військово-масової роботи. Форми та методи військово-масової роботи. Планування військово-патріотичної і військово-масової роботи в навчальних закладах системи загальної середньої освіти та під час проведення навчально-польових зборів. Загальні вимоги до планування військово-патріотичної і військово-масової роботи в навчальних закладах системи загальної середньої освіти та під час проведення навчально-польових зборів. Зміст та методика розробки комплексного плану військово-патріотичної і військово-масової роботи. Військово-патріотичне виховання учнів на бойових і трудових традиціях народу України і його збройних сил. Застосування традицій українського народу у справі виховання учнівської молоді. Форми і

методи виховання учнів на бойових і трудових традиціях українського народу, його духовній спадщині, культурі, національних традиціях, символах, звичаях, віруваннях та побуті.

Тема 3. Організація і проведення походів по місцях бойової та трудової слави народу України. Мета походів, їх значення у вихованні учнів. Заходи безпеки в походах. Положення про походи, порядок їх організації і проведення по місцях бойової та трудової слави народу України і його збройних сил. Пошукова робота під час походів. Використання зібраного матеріалу у військово-патріотичному вихованні. Організація і методика проведення теоретичних конференцій з військово-патріотичної тематики. Мета і завдання теоретичних конференцій, порядок їх підготовки і проведення. Підготовка і проведення теоретичних конференцій. Організація та методика проведення тематичних вечорів і ранків, уроків мужності і пам'яті, зустрічей з ветеранами війни і праці, військовослужбовцями збройних сил України, учасниками АТО. Організації проведення тематичних вечорів, уроків мужності і зустрічей. Методика підготовки і проведення тематичних вечорів, ранків, уроків мужності і зустрічей.

Змістовний модуль 2 Формі організації військово – патріотичного виховання

Тема 4. Організація та методика проведення вікторин, диспутів, оглядів конкурсів з військово-патріотичної тематики. Завдання і значення вікторин, диспутів, оглядів-конкурсів у військово-патріотичному вихованні молоді. Методика підготовки і проведення вікторин, диспутів, оглядів-конкурсів з військово-патріотичної тематики. Методика розробки лекцій, рефератів, доповідей та планів-конспектів з військово-патріотичної тематики. Вимоги до розробки лекцій, рефератів, доповідей з військово-патріотичної тематики. Методика написання лекцій, рефератів, доповідей та планів-конспектів. Добір і вивчення літератури.

Тема 5. Застосування художньої літератури, кіно, театру, образотворчого мистецтва у військово-патріотичному вихованні. Значення кіно й театру у військово-патріотичному вихованні молоді. Добір фільмів та порядок їх застосування в ході вивчення предмета «Захист України». Значення літератури та образотворчого мистецтва у військово-патріотичному вихованні. Роль музеїв бойової та трудової слави народу України у військово-патріотичному вихованні учнів. Значення музеїв, кімнат бойової та трудової слави у військово-патріотичному вихованні молоді, Створення музеїв і кімнат (кутків) бойової та трудової слави у навчальних закладах, і організація їх роботи. Форми використання матеріалів музею у військово-патріотичному вихованні молоді. Робота Ради музею з військово-патріотичного виховання.

Тема 6. Військово-патріотичне виховання учнів у навчальному процесі. Функції навчального процесу у формуванні в учнів готовності до захисту України. Система роботи вчителя з військово-патріотичного виховання учнів у ході навчального процесу. Умови підвищення ефективності військово-патріотичного виховання. Недоліки у військово-патріотичному вихованні та вимоги до їх усунення. Систематизація, узагальнення, пропаганда і впровадження досвіду роботи з військово-патріотичного виховання. Організація та проведення військово-спортивних ігор у навчально-виховному закладі. Основні положення і вимоги щодо організації військово-спортивної гри «Сокіл» («Джура») у навчальному закладі системи загальної середньої освіти. Організація і методика проведення військово-спортивної гри «Сокіл» (змагання команд).

Тема 7. Організація і проведення військово-спортивного свята у навчальних закладах системи загальної середньої освіти. Мета, завдання і зміст військово-спортивного свята у навчальних закладах системи загальної середньої освіти та особливості його проведення під час НПЗ. Підготовка команд учасниць. Розробка плану, методика проведення військово-спортивного

свята. Підведення підсумків. Військово-спортивні ігри на місцевості. Роль і місце військово-спортивних ігор у військово-патріотичному вихованні молоді. Методика проведення військово-спортивних ігор на місцевості. Види військово-спортивних ігор. **Контрольна робота.**

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Для самостійної роботи студентам пропонується кілька завдань, що мають підсумовувати знання, отримані при вивченні поточних тем курсу. Теми, що виносяться для самостійної роботи студентів, безпосередньо пов'язані з матеріалом, який вивчається на поточних заняттях. Виконання завдань самостійної роботи вимагає від студента глибокого володіння матеріалом, отриманим під час поточних занять, розвиває вміння самостійно досліджувати проблему шляхом пошуку і аналізу спеціальної літератури з різних галузей знань, розвиває вміння викладати та відстоювати власну точку зору. Усі завдання виконуються у зошиті для самостійної роботи та подаються на підсумковому занятті відповідного модуля.

Змістовний модуль 1 Військово – патріотичне виховання школярів

Тема 1. Наукові та ідейно-теоретичні основи військово-патріотичного виховання. Сутність та зміст військового виховання в Україні.

1. Наукові та ідейно-теоретичні основи військово-патріотичного виховання.
2. Основний зміст, принципи та методи військово-патріотичного виховання.
3. Сутність та зміст військового виховання в Україні.
4. Історія становлення військового виховання захисників України.

Питання для самоконтролю

1. Особливості військового виховання на сучасному етапі.
2. Військово-патріотичне виховання молоді в навчальних закладах системи загальної середньої освіти та під час проведення навчально-польових зборів.

3. Основний зміст та напрямки військово-патріотичної роботи у навчальному закладі та під час проведення навчально-польових зборів.

4. Форми та методи військово-патріотичного виховання учнів на заняттях та в позаурочний час.

Тема 2. Організація і проведення військово-масової та військово-спортивної роботи в навчальних закладах системи загальної середньої освіти.

1. Мета, завдання і напрямки військово-масової роботи.

2. Форми та методи військово-масової роботи.

3. Планування військово-патріотичної і військово-масової роботи в навчальних закладах системи загальної середньої освіти та під час проведення навчально-польових зборів.

4. Загальні вимоги до планування військово-патріотичної і військово-масової роботи в навчальних закладах системи загальної середньої освіти та під час проведення навчально-польових зборів.

5. Зміст та методика розробки комплексного плану військово-патріотичної і військово-масової роботи.

Тема 3. Організація і проведення походів по місцях бойової та трудової слави народу України.

1. Мета походів, їх значення у вихованні учнів.

2. Заходи безпеки в походах.

3. Положення про походи, порядок їх організації і проведення по місцях бойової та трудової слави народу України і його збройних сил.

4. Методика підготовки і проведення тематичних вечорів, ранків, уроків мужності і зустрічей

Змістовний модуль 2 Формі організації військово – патріотичного виховання

Тема 4. Організація та методика проведення вікторин, диспутів, оглядів конкурсів з військово-патріотичної тематики.

1. Завдання і значення вікторин, диспутів, оглядів-конкурсів у військово-патріотичному вихованні молоді.
2. Методика підготовки і проведення вікторин, диспутів, оглядів-конкурсів з військово-патріотичної тематики.
3. Методика розробки лекцій, рефератів, доповідей та планів-конспектів з військово-патріотичної тематики.
4. Вимоги до розробки лекцій, рефератів, доповідей з військово-патріотичної тематики.

Тема 5. Застосування художньої літератури, кіно, театру, образотворчого мистецтва у військово-патріотичному вихованні.

1. Значення кіно й театру у військово-патріотичному вихованні молоді.
2. Добір фільмів та порядок їх застосування в ході вивчення предмета «Захист України».
3. Значення літератури та образотворчого мистецтва у військово-патріотичному вихованні.
4. Роль музеїв бойової та трудової слави народу України у військово-патріотичному вихованні учнів.

Тема 6. Військово-патріотичне виховання учнів у навчальному процесі.

1. Функції навчального процесу у формуванні в учнів готовності до захисту України.
2. Система роботи вчителя з військово-патріотичного виховання учнів у ході навчального процесу.
3. Умови підвищення ефективності військово-патріотичного виховання.

4. Недоліки у військово-патріотичному вихованні та вимоги до їх усунення.

Тема 7. Організація і проведення військово-спортивного свята у навчальних закладах системи загальної середньої освіти.

1. Мета, завдання і зміст військово-спортивного свята у навчальних закладах системи загальної середньої освіти та особливості його проведення під час НПЗ.

2. Підготовка команд учасниць.
3. Розробка плану, методика проведення військово-спортивного свята.
4. Підведення підсумків.
5. Військово-спортивні ігри на місцевості.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ (ІНДЗ)

Підготувати проєкт на електронному і паперовому носіях, виступити на семінарському занятті (протягом семестру).

ПРИБЛИЗНА ТЕМАТИКА ПРОЄКТУ (за вибором)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Дена форма
1.	Будь готовим до захисту України	
2.	Козацькі забави.	
3.	Спритні, сильні та веселі	
	Разом	10

ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИКОНАННІ ІНДЗ ПОВИНЕН ДОТРИМУВАТИСЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ, НЕ ДОПУСКАТИ АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ.

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання (відповідно до ст. 69 Закону України «Про вищу освіту»).

Види академічного плагіату:

- копіювання;
- перефразування;
- компіляція;
- використання інформації (факти, ідеї, формули, числові значення тощо) з джерела без посилання на це джерело;
- подання як власних робіт (тез, аналітичних звітів, письмових робіт, есеїв тощо), виконаних на замовлення іншими особами, у тому числі робіт, стосовно яких справжні автори надали згоду на таке використання.

РОЗДІЛ 3.**КОНТРОЛЬНІ ЗАСОБИ ПЕРЕВІРКИ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИЧНОЇ
ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ****Теми рефератів**

1. Військово-патріотичне виховання молоді в навчальних закладах системи загальної середньої освіти та під час проведення навчально-польових зборів.
2. Основний зміст та напрямки військово-патріотичної роботи у навчальному закладі та під час проведення навчально-польових зборів.
3. Форми та методи військово-патріотичного виховання учнів на заняттях та в позаурочний час.
4. Планування військово-патріотичної і військово-масової роботи в навчальних закладах системи загальної середньої освіти та під час проведення навчально-польових зборів.
5. Загальні вимоги до планування військово-патріотичної і військово-масової роботи в навчальних закладах системи загальної середньої освіти та під час проведення навчально-польових зборів.

6. Зміст та методика розробки комплексного плану військово-патріотичної і військово-масової роботи.
7. Використання зібраного матеріалу у військово-патріотичному вихованні.
8. Організація і методика проведення теоретичних конференцій з військово-патріотичної тематики.
9. Мета і завдання теоретичних конференцій, порядок їх підготовки і проведення.
10. Підготовка і проведення теоретичних конференцій.
11. Методика написання лекцій, рефератів, доповідей та планів-конспектів.
12. Система роботи вчителя з військово-патріотичного виховання учнів у ході навчального процесу.
13. Умови підвищення ефективності військово-патріотичного виховання.
14. Недоліки у військово-патріотичному вихованні та вимоги до їх усунення.

ПИТАННЯ ДО ЗАЛКУ

з навчальної дисципліни

«ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВО -СПОРТИВНОЇ РОБОТИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ»

1. Наукові та ідейно-теоретичні основи військово-патріотичного виховання.
2. Основний зміст, принципи та методи військово-патріотичного виховання.
3. Сутність та зміст військового виховання в Україні.
4. Історія становлення військового виховання захисників України.
5. Особливості військового виховання на сучасному етапі.
6. Військово-патріотичне виховання молоді в навчальних закладах системи загальної середньої освіти та під час проведення навчально-польових зборів.
7. Основний зміст та напрямки військово-патріотичної роботи у навчальному закладі та під час проведення навчально-польових зборів.

8. Форми та методи військово-патріотичного виховання учнів на заняттях та в позаурочний час.
9. Місце та обов'язки директора, вчителя предмета «Захист України», класного керівника та вчителів школи, громадських організацій, ТСОУ та сім'ї у військово-патріотичному вихованні учнів.
10. Мета, завдання і напрямки військово-масової роботи.
11. Форми та методи військово-масової роботи.
12. Планування військово-патріотичної і військово-масової роботи в навчальних закладах системи загальної середньої освіти та під час проведення навчально-польових зборів.
13. Загальні вимоги до планування військово-патріотичної і військово-масової роботи в навчальних закладах системи загальної середньої освіти та під час проведення навчально-польових зборів.
14. Зміст та методика розробки комплексного плану військово-патріотичної і військово-масової роботи.
15. Військово-патріотичне виховання учнів на бойових і трудових традиціях народу України і його збройних сил.
16. Застосування традицій українського народу у справі виховання учнівської молоді.
17. Форми і методи виховання учнів на бойових і трудових традиціях українського народу, його духовній спадщині, культурі, національних традиціях, символах, звичаях, віруваннях та побуті.
18. Мета походів, їх значення у вихованні учнів.
19. Заходи безпеки в походах.
20. Положення про походи, порядок їх організації і проведення по місцях бойової та трудової слави народу України і його збройних сил.
21. Пошукова робота під час походів.
22. Використання зібраного матеріалу у військово-патріотичному вихованні.

23. Організація і методика проведення теоретичних конференцій з військово-патріотичної тематики.
24. Мета і завдання теоретичних конференцій, порядок їх підготовки і проведення.
25. Підготовка і проведення теоретичних конференцій.
26. Організація та методика проведення тематичних вечорів і ранків, уроків мужності і пам'яті, зустрічей з ветеранами війни і праці, військовослужбовцями збройних сил України, учасниками АТО.
27. Організації проведення тематичних вечорів, уроків мужності і зустрічей.
28. Методика підготовки і проведення тематичних вечорів, ранків, уроків мужності і зустрічей.
29. Завдання і значення вікторин, диспутів, оглядів-конкурсів у військово-патріотичному вихованні молоді.
30. Методика підготовки і проведення вікторин, диспутів, оглядів-конкурсів з військово-патріотичної тематики.
31. Методика розробки лекцій, рефератів, доповідей та планів-конспектів з військово-патріотичної тематики.
32. Вимоги до розробки лекцій, рефератів, доповідей з військово-патріотичної тематики.
33. Методика написання лекцій, рефератів, доповідей та планів-конспектів. Добір і вивчення літератури.
34. Значення кіно й театру у військово-патріотичному вихованні молоді.
35. Добір фільмів та порядок їх застосування в ході вивчення предмета «Захист України».
36. Значення літератури та образотворчого мистецтва у військово-патріотичному вихованні.
37. Роль музеїв бойової та трудової слави народу України у військово-патріотичному вихованні учнів.

38. Значення музеїв, кімнат бойової та трудової слави у військово-патріотичному вихованні молоді.
39. Створення музеїв і кімнат (кутків) бойової та трудової слави у навчальних закладах, і організація їх роботи.
40. Форми використання матеріалів музею у військово-патріотичному вихованні молоді.
41. Робота Ради музею з військово-патріотичного виховання.
42. Функції навчального процесу у формуванні в учнів готовності до захисту України.
43. Система роботи вчителя з військово-патріотичного виховання учнів у ході навчального процесу.
44. Умови підвищення ефективності військово-патріотичного виховання.
45. Недоліки у військово-патріотичному вихованні та вимоги до їх усунення.
46. Систематизація, узагальнення, пропаганда і впровадження досвіду роботи з військово-патріотичного виховання.
47. Організація та проведення військово-спортивних ігор у навчально-виховному закладі.
48. Основні положення і вимоги щодо організації військово-спортивної гри «Сокіл» («Джура») у навчальному закладі системи загальної середньої освіти.
49. Організація і методика проведення військово-спортивної гри «Сокіл» (змагання команд).
50. Мета, завдання і зміст військово-спортивного свята у навчальних закладах системи загальної середньої освіти та особливості його проведення під час НПЗ.
51. Підготовка команд учасниць.
52. Розробка плану, методика проведення військово-спортивного свята.
53. Військово-спортивні ігри на місцевості.

54. Роль і місце військово-спортивних ігор у військово-патріотичному вихованні молоді.
55. Методика проведення військово-спортивних ігор на місцевості.
56. Види військово-спортивних ігор.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна

1. Лелека В. М. Військово-патріотичне виховання школярів, теорія та методика проведення навчально-польових зборів (занять) навчально-методичний посібник
2. Захист Вітчизни (рівень стандарту, «Основи медичних знань») : підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. освіти / В. М. Лелека, А. М. Бахтін, Е. В. Винограденко. — Харків : Вид-во «Ранок», 2018. — 144 с.

Додаткова

1. Тітова Г.В., Бобошко В.В., Романенко С.С. Роль фізичної культури і спорту у патріотичному вихованні старших підлітків. Інноваційна педагогіка: науковий журнал. Причорноморського науково-дослідницького інститут економіки та інновацій, 2023. В.61,Т.2 с.241 С.15-17
2. Всеукраїнська дитячо-юнацька військово-патріотична гра "Сокіл" ("Джура"). Презентація діючих роїв. Пошук. Ідеї. Досвід.
3. Методика військово-патріотичного виховання здобувачів вищої освіти у процесі фізкультурно-оздоровчої діяльності

4. Касіч, Н. П.; Кривенда, В. С.; Мішаровський, Р. М.; Журавльов, С. О.; Галай, М. Д.; Хоружева, Л. Є

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Університету Ушинського : офіційний сайт. URL : <https://library.pdpu.edu.ua/> (дата звернення : 30.11.2023).
2. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника. URL : <http://www.lsl.lviv.ua> (дата звернення : 30.11.2023).
3. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». URL : <http://www.library.ukma.kiev.ua> (дата звернення : 30.11.2023).
4. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL : www.nbuv.gov.ua (дата звернення : 30.11.2023).
5. Репозитарій Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського. Факультет фізичного виховання і спорту. URL : <http://93.183.203.244/handle/123456789/7> (дата звернення : 30.11.2023).
6. Репозитарій Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/> (дата звернення : 30.11.2023).